

JURISPRUDÈNCIA DEL TRIBUNAL CONSTITUCIONAL

Primer semestre 2018

Eva Pons Parera*

Agustí Pou Pujolràs**

Resum

El text recull les resolucions del Tribunal Constitucional que afecten els usos i els drets lingüístics i el règim jurídic de la llengua dictades durant el primer semestre de 2018.

Paraules clau: Tribunal Constitucional; jurisprudència; dret lingüístic; llengua oficial.

CONSTITUTIONAL COURT JURISPRUDENCE

Abstract

The text includes the rulings that affect the uses, the linguistic rights and the legal system of the language issued by the Spanish Constitutional Court during the first half of the year (between January and June 2018).

Keywords: Spanish Constitutional Court; jurisprudence; Linguistic Law; official language.

* Eva Pons Parera, professora de dret constitucional de la Universitat de Barcelona. evapons@ub.edu

** Agustí Pou i Pujolràs, professor associat de filologia catalana de la Universitat de Barcelona. agustipou@ub.edu

Citació recomanada: Pons Parera, Eva; Pou Pujolràs, Agustí (2018). Jurisprudència del Tribunal Suprem. Primer semestre de 2018. *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*, (70), 221-233. DOI: [10.2436/rld.i70.2018.3240](https://doi.org/10.2436/rld.i70.2018.3240).

Durant el primer semestre de l'any 2018, el Tribunal Constitucional ha dictat diverses sentències rellevants sobre la matèria lingüística. Aquestes resolucions s'emmarquen en la impugnació del model lingüístic derivat de l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006 —com a seguiment de la dinàmica jurisprudencial del segon semestre de 2017— o bé afecten prescripcions de rellevància lingüística incloses en normatives estatals. Com a denominador comú, els actors dels procediments constitucionals —alternant la posició de recurrent o d'autor de la norma— són, en tots els casos, els òrgans de l'Estat i de la Generalitat de Catalunya.

En primer lloc, la STC 7/2018, de 25 de gener, resol el segon recurs d'inconstitucionalitat contra el Codi de consum de Catalunya, plantejat per més de 50 diputats del grup parlamentari del Partit Popular. La Sentència, tal com va fer el primer pronunciament arran del recurs del Defensor del Poble (STC 88/2017), declara la constitucionalitat del precepte central contra el qual es recorre, sempre que s'entengui en un sentit restrictiu: primer, que no existeix un deure individual concret d'atendre en català als consumidors, correlatiu al dret d'aquests a ser atesos en la llengua oficial de preferència, i segon i en conseqüència, que no es pot entendre el règim sancionador aplicable a obligacions lingüístiques individuals. Igualment, pel que fa al segon punt de l'article, que estableix el deure de l'empresa d'oferir informacions i documents en català als consumidors, entén el Tribunal que és constitucional sempre que s'entengui que aquest deure també s'estableix per al castellà. A més de l'article 3 de la Constitució, els recurrents plantegen també la vulneració d'altres articles de la Constitució que no havia argüït el Defensor del Poble, com ara les condicions bàsiques que garanteixin la igualtat de tots els espanyols en l'exercici dels drets i en el compliment dels deures constitucionals (article 149.1.1), la llibertat d'empresa (article 38) i la lliure circulació de mercaderies i de persones en tot el territori espanyol (article 139.2), bases impugnatòries que el TC acaba rebutjant.

Segonament, la STC 11/2018, de 8 de febrer, declara la inconstitucionalitat de diversos preceptes de la Llei del Parlament de Catalunya 35/2010, d'1 d'octubre, de l'occità, aranes a l'Aran, que desplega els articles 6.5, 11 i 36 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006, on apareix una idea de “preferència” vers aquesta llengua. Posteriorment, l'estatus jurídic de l'aranès es regula també pels articles 8 i 9 de la Llei 1/2015, de 15 de febrer, del règim especial de la Vall d'Aran (que substitueix l'anterior Llei 16/1991, on s'al·ludia per primer cop al caràcter “oficial” de l'aranès a la Vall d'Aran, art. 2). Aquesta darrera llei no va arribar a ser impugnada, en raó de l'acord assolit en el si de la Comissió Bilateral Estat-Generalitat (Resolució PRE/2883/2015, de 9 de desembre, per la qual es fa públic un acord de la Subcomissió de Seguiment Normatiu, Prevenció i Solució de Conflictes de la Comissió Bilateral Generalitat-Estat en relació amb la Llei de Catalunya 1/2015, de 5 de febrer, del règim especial d'Aran, DOGC núm. 7021, 18.12.2015).

En l'àmbit educatiu, les STC 14/2018 i 49/2018 resolen els recursos d'inconstitucionalitat del Govern de la Generalitat i el Parlament contra la Llei orgànica 8/2013, de 9 de novembre, de millora de la qualitat educativa (LOMCE, coneguda popularment com a “Llei Wert”), que va modificar la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOE). En l'àmbit lingüístic, el TC declara parcialment inconstitucional la nova disposició addicional trenta-vuitena de la LOE, pel que fa a la previsió que l'Estat pagui l'escolarització en castellà —amb la repercussió posterior del cost sobre l'Administració autonòmica— dels alumnes que ho sol·licitin en el supòsit que la programació educativa no garanteixi “una oferta docent raonable sostinguda amb fons públics en la qual el castellà sigui utilitzat com a llengua vehicular”. Dins la STC 30/2018, l'anterior pronunciament d'inconstitucionalitat determina també la nul·litat del Reial decret 591/2014, d'11 de juliol, pel qual es regulen els procediments relatius al reconeixement de la compensació de les despeses d'escolarització previstes en l'apartat quart de la disposició addicional trenta-vuitena de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.

Atès l'indubtable impacte lingüístic sobre les administracions autonòmiques, finalment es fa ressenya dels pronunciaments de la STC 55/2018, i del vot particular que inclou, en relació amb la regulació de l'ús de mitjans electrònics en les relacions amb les administracions públiques i la creació de plataformes digitals i registres electrònics que inclou la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

[Sentència 7/2018, de 25 de gener de 2018. Recurs d'inconstitucionalitat 7611-2010. Ple. Ponent: Fernando Valdés Dal-Ré. BOE núm. 46, de 21 de febrer de 2018.](#)

Aquesta sentència, relativa a la impugnació del Codi de consum de Catalunya, s'afegeix a la STC 88/2017, que va recaure arran del recurs presentat pel Defensor del Poble i que va ser ressenyada en la darrera crònica (*Revista de Llengua i Dret*, núm. 69, pàg. 289-292). Igualment, aquesta qüestió també va ser objecte de l'apunt al blog "[Consideracions sobre la Sentència del Tribunal Constitucional relativa a les previsions lingüístiques del Codi de consum de Catalunya](#)".

La Sentència que ressenyem s'expressa en termes semblants a l'anterior. De tota manera, els recurrents, més de 50 diputats del Grup Parlamentari Popular en el Congrés dels Diputats, impugnen molts més articles que el recurs que va presentar el Defensor del Poble, si bé la inconstitucionalitat al·legada és per connexió amb la impugnació de l'article 128.1, primer i segon paràgraf, que era el mateix que es va qüestionar en la sentència anterior. Recordem que l'article 128-1 del Codi de consum de Catalunya estableix un seguit de drets lingüístics que completen i actualitzen les previsions de la Llei de política lingüística (article 32) i de l'Estatut català (article 34). En primer lloc, s'estableix el dret de les persones consumidores a ser ateses oralment i per escrit en la llengua oficial que escullin, si bé remet el dret dels consumidors a la legislació esmentada. En segon lloc, en concret estableix el dret a rebre en català la informació i la documentació següent:

- a) Les invitacions a comprar, la informació de caràcter fix, la documentació contractual, els pressupostos, els resguards de dipòsit, les factures i els altres documents que hi facin referència o que en derivin.
- b) Les informacions necessàries per al consum, l'ús i el maneig adequats dels béns i serveis, d'acord amb llurs característiques, amb independència del mitjà, format o suport utilitzat, i, especialment, les dades obligatòries relacionades directament amb la salvaguarda de la salut i la seguretat.
- c) Els contractes d'adhesió, els contractes amb clàusules tipus, els contractes normats, les condicions generals i la documentació que hi faci referència o que derivi de la realització d'algun d'aquests contractes.

Tot això sens perjudici de la disponibilitat lingüística que, amb caràcter general, i se sobreentén que per a les dues llengües oficials, s'ha establert en el primer punt de l'article.

Els recurrents consideren infringits els articles 3, 9, 10, 14, 31.1, 38, 40.1, 139 y 149.1.1 de la Constitució, però fan bascular la seva pretensió sobre la infracció de la llibertat d'empresa (article 38), amb la impossibilitat consegüent d'imposar obligacions a l'empresari, i el dret de coneixement i ús del castellà de tots els espanyols (article 3) i la inexistència del deure de conèixer l'altra llengua de la comunitat autònoma. En aquest sentit posen l'èmfasi en el fet que els deures de disponibilitat lingüística només es poden imposar als poders públics, però no als particulars. Per a l'argumentació s'invoca profusament la Sentència 31/2010, sobre l'Estatut català.

L'Advocat de la Generalitat i el lletrat dels Parlament contesten en termes similars al recurs precedent. En concret, l'Advocat de la Generalitat argumenta, primerament, la falta de raonament de la inconstitucionalitat per tots els articles que no siguin el 3 i el 38 de la Constitució. A partir d'aquí argumenta, bàsicament, que no s'estableix un deure individualitzat d'ús, sinó només de l'empresa en conjunt i que la STC 31/2010 sí que possibilita l'establiment de determinats deures de disponibilitat lingüística, sempre que no signifiquin la postergació del castellà, cosa que no es produeix. El lletrat del Parlament es pronuncia en la mateixa línia: que no es produeix vulneració de la llibertat d'empresa, en la mesura que aquesta constitucionalment admet límits i que no es produeix cap preferència respecte del català, ja que la norma simplement estableix unes obligacions concretes de disponibilitat del català (sense impedir l'ús del castellà), tal com, d'altra banda, fa la legislació espanyola en moltes matèries.

Com hem indicat, la Sentència objecte de la ressenya, tal com va fer la precedent STC 88/2017, avala la constitucionalitat de les normes impugnades, però en força una interpretació que restringeix els drets lingüístics que el Codi de consum reconeix. Per a això utilitza la doctrina, per altra banda equívoca a vegades, que va establir la STC 31/2010 relativa a la reforma estatutària de 2006.

D'entrada el TC rebutja, tal com havien demanat Generalitat i Parlament, que molts dels preceptes constitucionals al·legats pel Grup Popular puguin fonamentar la pretensió d'inconstitucionalitat perquè el recurs no té cap argumentació en aquest sentit. Així, del total dels articles constitucionals argüits, només

para atenció als articles 3, 38, 139.2 y 149.1.1 CE. D'altra banda, centra la impugnació constitucional en els apartats 1 i 2 de l'article 128.1 del Codi de consum. La resta d'articles objecte de recurs ho són en la mesura que estan connectats amb aquest precepte principal.

Pel que fa al primer punt, el deure de les persones consumidores a ser ateses oralment i per escrit en la llengua oficial de preferència i la consegüent disponibilitat lingüística de les empreses, el Tribunal recull la doctrina establerta en la STC 88/2017: nega, primer, que de l'article impugnat es puguin derivar obligacions individuals exigibles de manera "general, immediata i directa", i segon, la possibilitat d'establir un règim sancionador per infracció d'aquestes obligacions individuals. La limitació interpretativa que imposa a la norma fa que aquesta no pugui anar gaire més enllà del que ja preveia l'article 34 de l'Estatut, que alhora va ser interpretat restrictivament també per la STC 31/2010. Només si una norma posterior imposés una obligació per a l'empresa en aquest sentit es podria produir una lesió constitucional, atès que "la proclamación *in abstracto* del derecho del consumidor a ser atendido en la lengua oficial que escoja, en los términos en los que se lleva a cabo por el precepto recurrido, no atenta por sí misma contra los derechos constitucionales invocados" (FJ 4).

Quant al segon punt (deure de subministrar en català determinada documentació i informació als consumidors), tampoc res de nou: aquest deure s'entén constitucionalment correcte entenent que el "deber de disponibilidad lingüística [...] supone, por tanto, la garantía del derecho de los consumidores y usuarios a recibir la documentación e información referida también en castellano" (FJ 5).

Pel que fa a les impugnacions fetes sobre la base d'altres preceptes constitucionals (que el Defensor del poble no va plantejar en el recurs anterior), el Tribunal els rebutja amb la base argumental següent. Amb relació a l'article 149.1.1 de la Constitució, sobre la regulació de les condicions bàsiques que garanteixin la igualtat de tots els espanyols en l'exercici dels drets i en el compliment dels deures constitucionals, el TC descarta aquesta impugnació en la mesura que el Grup Popular no aporta normativa estatal destinada a garantir aquestes condicions d'igualtat, element necessari perquè el Tribunal la pugui entrar a valorar com a paràmetre de constitucionalitat. Val a dir que la mateixa doctrina del TC ja és arbitrària en si mateixa perquè deixa a mans de l'Estat un paràmetre de constitucionalitat de la normativa autonòmica que no té res a veure amb la mateixa Constitució. Però a més, en aquest cas concret, el Tribunal indica que el seu judici negatiu en relació amb el recurrent és perquè no ha aportat els preceptes que al seu entendre establissin les condicions d'igualtat.

Pel que fa a la denunciada vulneració de la llibertat d'empresa (article 38 CE), el TC es pronuncia en dos sentits, atenent a la doble formulació de la demanda: primer, si el deure de lliurar diversos documents i informacions en català que estableix el precepte impugnat restringeix el lliure exercici de la llibertat econòmica en la mesura que té un cost, i segon, si els operadors econòmics que actuen a Catalunya estan en desavantatge respecte de la resta perquè s'estipula aquest deure de disponibilitat. Amb relació a la primera al·legació, el Tribunal la rebutja aplicant un test de raonabilitat sobre la mesura: a) l'obligació establerta d'informar en català és legítima perquè "la defensa y promoción de la lengua cooficial propia, la normalización lingüística, es un objetivo constitucionalmente legítimo"; b) la mesura és adequada a la finalitat legítima, i per això recorda diverses sentències del TC que validen aquesta adequació (STC 147/1996 o la mateixa 31/2010), i més encara "a partir de la prescripción estatal con arreglo a la cual los datos obligatorios del etiquetado «se expresarán necesariamente al menos» en castellano, la Generalitat se encuentra plenamente habilitada para establecer igual necesidad por lo que hace a la lengua catalana" (FJ 7), i c) la mesura no impedeix l'exercici de la llibertat d'empresa: "sin que esta exigencia suponga una limitación tan intensa del derecho a la libertad de empresa que materialmente conlleve una privación del mismo". Això sí, recorda el deure correlatiu de facilitar els documents i les informacions també en castellà.

Sobre la segona impugnació basada en la llibertat d'empresa, el trencament de la unitat de mercat en la mesura que els diferents operadors que actuen en l'Estat no estan en les mateixes condicions d'igualtat, el Tribunal es remet a la seva sentència sobre la Llei del cine (STC 89/2017) i recorda que "del artículo 38 CE no cabe derivar la garantía de que todas las empresas de un mismo sector disfruten del mismo grado de libertad en todo el territorio nacional, sino que cabe derivar la garantía de que todas las empresas de un mismo sector disfruten del mismo grado de libertad ante cada ordenamiento individualmente considerado, el estatal y los autonómicos" (FJ 7). Efectivament, per reforçar l'argumentari treu a col·lació la STC 37/1981,

que ja establia, i malauradament encara s'ha de recordar, que l'estructura composta de la postestat legislativa (Estat-comunitat autònoma) implicava posicions jurídiques diferents dels ciutadans “en las diferentes partes del territorio nacional”.

Finalment, encara la possible vulneració de l'article 139.2 CE, relatiu a la lliure circulació de mercaderies i de persones en tot el territori espanyol. Aplicant un sistema interpretatiu com en la llibertat d'empresa, arriba a la conclusió que l'obligació de lliurar documents i informació en català als clients que ho sol·licitin “no tiene el resultado específico adicional de tener un efecto restrictivo más oneroso, de hecho o de derecho, sobre el ejercicio de la actividad económica de los operadores económicos provenientes de fuera de la Comunidad Autónoma que sobre el ejercicio de la actividad económica de los operadores económicos tradicionalmente residentes en aquella” (FJ 8).

En conjunt, un resultat semblant a la STC anterior sobre el Codi de consum, una validació del text, amb una fonamentació en general correcta, però amb un afebliment del potencial de drets lingüístics que conté la norma. Tot sota l'empara d'una pretesa igualtat de tracte entre les dues llengües (que sempre es recorda), quan en realitat es parteix d'una desigualtat real, però també de la desigualtat jurídica consistent a reconèixer al castellà un deure general de coneixement que es nega al català.

[Sentència del Tribunal Constitucional 11/2018, de 8 de febrer. Recurs d'inconstitucionalitat. Ple. Ponent: Encarnación Roca Trias. BOE núm. 59, de 8 de març de 2018.](#)

La Sentència resol el recurs d'inconstitucionalitat interposat contra la Llei 35/2015, d'1 d'octubre, de l'occità, aranès a l'Aran, que afecta diverses mencions dels articles 2.3, 5.4, 5.7 i 6.5, per part del Govern de l'Estat, “en lo referente al uso del aranés como lengua preferente”. L'Advocat de l'Estat destaca com a fonament de la impugnació la STC 31/2010, de 28 de juny, que va anul·lar el terme “preferent” de l'article 6.1 de l'Estatut (FJ 14.a) i addueix la infracció dels articles 3 CE i 6.2 EAC. La representació del Govern de la Generalitat i del Parlament sosté l'adequació constitucional i estatutària dels preceptes impugnats, que responen a una finalitat de protecció i promoció de l'aranès (en la mateixa línia interpretativa, vegeu el Dictamen el Consell de Garanties Estatutàries 22/2010, de 5 d'agost).

Per a una revisió crítica del plantejament que sosté el recurs —i que assumeix el Tribunal Constitucional—, vegeu Xavier Moral (2018, 5 de març). [Eth caràcter non preferenciu der aranés, un limit jurídic entara normalizacion lingüística?/ El caràcter no preferent de l'aranès, un límit jurídic per a la normalització lingüística](#) [entrada blog].

Com s'ha avançat, el TC estima gairebé íntegrament el recurs i en la part dispositiva de la Sentència es declara la inconstitucionalitat i nul·litat de les expressions relatives a l'ús “preferent” (art. 2.3.a), la “posició preferent” (art. 5.4) i emprar “preferentment” l'aranès (art. 5.7 i 6.5); a més d'incloure una declaració interpretativa sobre l'article 2.3.b, quan diu que l'aranès, com a llengua pròpia de l'Aran, és la “llengua normalment emprada” per les administracions catalanes amb les seves relacions amb l'Aran.

De la configuració del cànon d'enjudiciament emprat pel TC en destaquen dos aspectes: en primer lloc, la distinció recollida dins el FJ 3 entre la “regulació de l'oficialitat” d'una llengua i les mesures de “normalització lingüística”, mitjançant la qual es tendeix a restringir les possibles asimetries reguladores i a desplaçar a l'extraradi del règim lingüístic, això és, a les polítiques de foment, les disposicions tendents a protegir i garantir uns àmbits d'ús necessaris o prioritaris de la llengua pròpia (vegeu, en sentit similar, el nostre comentari a la STC 87/2017, de 4 de juliol, [Revista de Llengua i Dret núm. 69](#), pàg. 285-289). En segon lloc, en el FJ 4 de la resolució comentada es reproduïx la doctrina de la STC 31/2010 sobre la noció de “llengua oficial”, que remarca també aquesta idea d'igualtat de les llengües oficials —per bé que aquesta no sigui real, dins la mateixa Sentència referenciada (FJ 14.b), que destaca l'exclusivitat per al castellà de les prerrogatives derivades d'un deure general de coneixement. Aquesta darrera Sentència opera, doncs, com a paràmetre d'enjudiciament principal, sens perjudici de les referències esparses a d'altres resolucions recents (en destaca la menció a la STC 165/2013, malgrat que va dictar-se en un supòsit divers a l'actual, de regressió quant a la protecció legal de la llengua pròpia de les Illes) o fins i tot a algunes d'anteriors. L'anterior es conjuga, dins la Sentència, amb una concepció restrictiva de l'autonomia lingüística (no s'hi esmenta mai l'article 143.2 EAC), en dir que “(l) a regulaci3n de la cooficialidad de la lengua propia corresponde a la Comunidad

Autónoma, sin que suponga una atribución de competencias específicas que autorice a alterar el marco que deriva de la Constitución y de los Estatutos de Autonomía” (FJ 4).

En el fragment següent del FJ 4 se sintetitza aquesta doctrina:

“En suma, la doctrina constitucional ha sentado el principio de que la regulación de la cooficialidad lingüística no puede imponer la primacía de una de las lenguas oficiales en relación con otra, ni suponer una postergación o menoscabo de alguna de ellas. Por tanto, la cooficialidad ha de sujetarse a un patrón de equilibrio o igualdad entre lenguas, de forma que en ningún caso ha de otorgarse prevalencia o preponderancia de una lengua sobre otra. Resulta de lo anterior que también las medidas para garantizar el respeto y protección de la lengua propia tienen límites pues ha de admitirse el riesgo de que las disposiciones que adopten las Comunidades Autónomas pueden afectar al uso de la otra lengua cooficial y, de este modo, a la ordenación del pluralismo lingüístico que garantizan la Constitución y los respectivos Estatutos de Autonomía. Así pues, el fomento y promoción del aranés en todos los ámbitos, como medida de política de normalización de una lengua minoritaria está sometido a límites. Uno de tales límites es que las medidas adoptadas no han de afectar a la preservación del equilibrio entre las lenguas cooficiales, que impide atribuir carácter preferente a ninguna de ellas. En tal sentido señala la STC 165/2013, FJ 5, «desde la perspectiva constitucional, el ejercicio de la potestad legislativa en materia lingüística encuentra sus límites en la necesaria preservación de la garantía de uso normal de las lenguas cooficiales y en la prohibición de medidas excluyentes, peyorativas o desproporcionadas que impliquen un desequilibrio para alguna de las lenguas oficiales». Doctrina recogida posteriormente en las SSTC 86/2017, FJ 6; 87/2017, FJ 11, y 88/2017, FJ 5, todas ellas de 4 de julio” (FJ 4 in fine).

A partir d'aquí, l'enjudiciament dels preceptes qüestionats determinarà, de manera quasi mecànica, la inconstitucionalitat i nul·litat de les expressions esmentades, que la Sentència qualifica en distints moments d'"imposició" d'un ús determinat. Així, l'article 2, apartat tercer, lletra a de la Llei 35/2010 dicta: "L'aranès, com a llengua pròpia de l'Aran, és: a) La llengua d'ús preferent de totes les institucions de l'Aran, especialment del Conselh Generau d'Aran, de l'Administració local i de les entitats que en depenen, dels mitjans de comunicació públics, de l'ensenyament i de la toponímia". El TC, després de notar que el precepte es desplega, "ya sin la proclamación del carácter preferente del aranés", en sectors no administratius (art. 11 i 12, toponímia; art. 13 a 16, ensenyament i art. 19 i 20, ràdio i televisió), conclou: "es posible concluir que la atribución de la condición de uso preferente del aranés en los ámbitos a los que se refiere el artículo 2.3 a) impone la primacía del aranés sobre el catalán y el castellano, también cooficiales en Arán. Prescripción de un uso prioritario que resulta contrario a esa doctrina constitucional, pues además, en dicha atribución de carácter preferente, se guardan evidentes paralelismos con el artículo 6.1 EAC (...). Cabe añadir a lo anterior que lo que la STC 31/2010 razona respecto a la pretensión del legislador estatutario de atribuir el carácter preferente a una lengua cooficial frente a otra es tanto más aplicable a la posición que pretende atribuir al aranés el legislador autonómico en detrimento de las otras dos lenguas cooficiales en Arán, por territorialmente limitada que esa primacía haya sido establecida (en un sentido similar, ATC 183/2011, de 14 de diciembre, FJ 6)" (FJ 5 de la Sentència ressenyada). Diversament, pel que fa a la lletra b d'aquest mateix article 2.3 de la Llei 35/2010, es considera possible una interpretació conforme a la Constitució, ja que "(d)icha declaración de uso normal no implica ni exclusión ni preferencia del aranés sobre las otras dos lenguas también oficiales en Arán, ni tampoco pretende privar al castellano y al catalán de esa cualidad de lenguas de uso normal en Arán [STC 86/2017, FJ 6 a)]" (FJ 5 in fine).

L'article 5, apartat quart, estableix: "En els impresos, formularis i textos administratius d'ús freqüent a l'abast del públic a l'Aran, la Generalitat, sens perjudici del que estableix la legislació respecte a les altres llengües oficials, ha d'emprar l'aranès i li ha de donar una posició preferent". De la lectura del precepte se'n pot desprendre que el manament als òrgans de la Generalitat té per objecte l'estructuració o configuració del document escrit, amb vista a destacar —en un sentit promocional, segons addueix la representació lletrada de la Generalitat— en un lloc inicial o més visible la llengua pròpia del territori en aquesta tipologia de documents. Malgrat això, el TC conclou que: "nuevamente se impone a la Generalitat que otorgue al aranés «una posición preferente» con referencia a su empleo en los impresos, formularios y textos administrativos de uso frecuente al alcance del público en Arán. Esta determinación no es acorde con las condiciones de equilibrio en la regulación del uso de lenguas oficiales que se desprende de la doctrina constitucional, pues

el sistema de cooficialidad lingüística conlleva la igualdad de tratamiento de cualquiera de las tres lenguas oficiales en Arán, sin establecer preferencia respecto de ninguna de ellas” (FJ 6.a).

Pel que fa a l'apartat setè de l'article 5, que té com a referent l'Administració estatal, s'impugna només l'incís: “Al Aran, l'Administració de l'Estat, en els termes que aquesta determini, ha d'emprar *preferentment* l'aranès, com a llengua pròpia d'aquest territori”. L'Advocat de l'Estat considera que aquesta previsió vulnera també l'article 3 CE, apartats primer i segon, i l'article 6.2 EAC, ja que se'n deriva una obligació d'ús preferent de l'aranès per part l'Administració general de l'Estat; mentre que els lletrats de la Generalitat i del Parlament al·leguen que la remissió que conté el precepte fa que es respectin les competències estatals. La resposta del TC sobre aquest punt ve precedida per una síntesi de la doctrina primigènia relativa als efectes territorials de l'oficialitat (STC 82/1986, FJ 2), i que reserva a la “*Administración estatal la ordenación concreta de la puesta en práctica de aquella regulación legal en cuanto afecte a órganos propios*”(STC 82/1986, FJ 5); doctrina que es desplega en reconèixer les conseqüències inherents a l'oficialitat en termes de validesa i eficàcia dels documents i de dret d'ús indistint dels ciutadans en les seves relacions amb el conjunt d'institucions públiques que s'ubiquen en el territori autonòmic (STC 123/1988, FJ 5; 56/1990, FJ 40; STC 86/2017, FJ 6). Sens perjudici d'aquest *excursus*, la conclusió del TC no varia quant a la preferència i en destaca l'abast de la competència estatal: “*No obstante lo anterior, este precepto dispone una preferencia a favor del uso del aranés incompatible con el orden constitucional según lo anteriormente expuesto. La imposición de esa preferencia del aranés por el legislador catalán a la Administración general del Estado vulnera la oficialidad del catalán y del castellano y la competencia que corresponde al legislador estatal en punto a la regulación concreta del uso del aranés por la mencionada Administración general del Estado. La cláusula «en los términos que ésta [la Administración del Estado] determine» no salva la inconstitucionalidad apreciada, ya que cualesquiera que fueran esos términos que corresponde determinar al Estado, deberían preservar la efectividad del mandato legal de dar preferencia al aranés*” (FJ 7).

Finalment, en el FJ 7, el TC analitza l'article 6.5, que determina que “(l)es institucions de la Generalitat a què fa referència l'article 2.2 de l'Estatut d'autonomia i els ens locals que exerceixen competències a l'Aran han d'emprar *preferentment* l'aranès en llurs relacions institucionals a l'Aran (...)”. En l'argumentació de la Sentència, que reitera la idea d'imposició, es destaca que les institucions afectades serien totes aquelles que, d'acord amb l'article 2.2 EAC, configuren el sistema institucional de la Generalitat, a més dels ens locals que exerceixen competències a l'Aran. De nou es recull aquí la doctrina de la STC 31/2010, que buida parcialment de contingut la noció de llengua pròpia, en dir que “(l) *la utilización del aranés por parte de la Generalitat y de los entes locales en sus relaciones institucionales en Arán deriva de su carácter de lengua propia del territorio de Arán y oficial en Cataluña que el artículo 6.5 EAC le confiere de acuerdo con las previsiones del mismo Estatuto de autonomía y de las leyes de normalización lingüística. Este uso institucional de la lengua aranesa supone la explicitación del reconocimiento de su carácter oficial, al mismo tiempo que fomenta y promueve su utilización*”. Tanmateix, i malgrat palesar l'àmbit propi de projecció del precepte en les relacions entre institucions (catalanes o subjectes a la competència de la Generalitat), es conclou: “*Pese a lo anterior, estamos ante un nuevo caso en que la Ley 35/2010 no se limita a regular el uso institucional del aranés, sino que prescribe su uso preferente en dicho ámbito, lo cual no puede reputarse acorde con la Constitución ni con la doctrina constitucional que se ha expuesto*”. Per tant, l'apartat cinquè de l'article 6 és declarat també inconstitucional, com la resta de preceptes on apareix algun tipus de preferència.

[Sentència del Tribunal Constitucional 14/2018, de 20 de febrer. Recurs d'inconstitucionalitat. Ple. Ponent: Fernando Valdés Dal-Ré. BOE núm. 90, de 23 de març de 2018.](#)

[Sentència del Tribunal Constitucional 49/2018, de 10 de maig. Recurs d'inconstitucionalitat. Ple. Ponent: Andrés Ollero Tassara. BOE núm. 141, d'11 de juny de 2018.](#)

Les dues sentències ressenyades es dicten en els recursos d'inconstitucionalitat interposats pel Govern i el Parlament de Catalunya, respectivament, contra la Llei orgànica 8/2013, de 9 de novembre, de millora de la qualitat educativa (LOMCE), de modificació de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOE). Durant el període ressenyat, la conflictivitat entorn d'aquesta Llei inclou altres recursos en què es qüestionen elements substantius (segregació escolar per sexes, participació escolar o ensenyament de la religió), com també recursos competencials, interposats pel Grup Parlamentari Socialista en el Congrés dels Diputats

(STC 31/2018, de 10 d'abril, amb quatre vots particulars) i les comunitats autònomes d'Astúries (STC 53/2018, de 24 de maig), Canàries (STC 66/2018, de 21 de juny), Andalusia (STC 67/2018, de 21 de juny) i el País Basc (STC 68/2018, de 21 de juny), a més de l'intent no reeixit de la Comunitat Foral de Navarra d'adherir-se als recursos de les institucions catalanes. Tanmateix, únicament aquestes darreres impugnen la regulació lingüística de la LOMCE (el País Basc, en argumentar una posició singular d'aquesta Comunitat fonamentada en els drets històrics —que el TC rebutja—, fa una al·lusió genèrica a l'ensenyament de la llengua pròpia).

Sobre els aspectes lingüístics de la LOMCE, vegeu Pons Parera, Eva (2014, 13 de març). [La regulació lingüística de la LOMCE: i, ara, la via legislativa](#) [entrada blog]. Una valoració de l'impacte lingüístic de la STC 14/2018 es pot trobar a París Domènech, Neus; Blanchar Roca, Gerard (2018, 8 de març). [Comentari de la Sentència del Tribunal Constitucional de 20 de febrer de 2018, que declara inconstitucional el sistema per determinar la proporció entre llengües vehiculars en l'àmbit de l'educació previst a la LOMCE](#) [entrada blog].

La STC 14/2018, en què centrarem l'anàlisi (la ulterior STC 49/2018 remet íntegrament a la primera i únicament té un interès específic per les al·legacions del Parlament de Catalunya), incideix en diverses previsions lingüístiques de la LOMCE, que tractem per ordre de rellevància quant a l'objecte d'aquesta crònica:

a) La impugnació de la nova disposició addicional 38a de la LOE (article únic. 99 LOMCE), que incorpora a la legislació bàsica una regulació substantiva sobre les llengües vehiculars en l'ensenyament, en l'apartat 4.c preveu el procediment aplicable —pagament per part de l'Estat, a compte de l'Administració autonòmica, de l'educació en castellà als alumnes que ho sol·licitin— en el cas que l'Alta Inspecció estatal constati una infracció dels criteris establerts en termes d'“una oferta docent raonable sostinguda amb fons públics en la qual el castellà sigui utilitzat com a llengua vehicular”. Els recurrents al·leguen que es tracta d'un “procediment d'execució substitutòria” contrari als articles 2 i 137 CE —principi d'autonomia política— i 153 i 157 CE —autonomia financera—, a més d'enlairar les competències autonòmiques en matèria d'educació i de llengua pròpia (art. 131 i 143.1 EAC) i vulnerar el règim lingüístic de l'ensenyament (art. 35 EAC). L'advocat de l'Estat nega que es tracti de l'execució administrativa subsidiària per part de l'Estat d'una competència aliena (autonòmica), ni que es creïn potestats de control noves sobre les comunitats autònomes, i addueix que la intervenció de l'Estat no s'oposa a la “*plena libertad de actuación [de la comunitat autònoma] en la prestación de los servicios que le competen*”, a més de recordar el caràcter no absolut de l'autonomia financera (STC 13/2007, FJ 5).

El text complet de la disposició addicional —previ al pronunciament d'inconstitucionalitat parcial, que afecta els tres paràgrafs de l'apartat 4.c en rodona en la transcripció—, era el següent:

Disposición adicional trigésima octava. Lengua castellana, lenguas cooficiales y lenguas que gocen de protección legal.

1. Las Administraciones educativas garantizarán el derecho de los alumnos y alumnas a recibir las enseñanzas en castellano, lengua oficial del Estado, y en las demás lenguas cooficiales en sus respectivos territorios. El castellano es lengua vehicular de la enseñanza en todo el Estado y las lenguas cooficiales lo son también en las respectivas Comunidades Autónomas, de acuerdo con sus Estatutos y normativa aplicable.

2. Al finalizar la educación básica, todos los alumnos y alumnas deberán comprender y expresarse, de forma oral y por escrito, en la lengua castellana y, en su caso, en la lengua cooficial correspondiente.

3. Las Administraciones educativas adoptarán las medidas oportunas a fin de que la utilización en la enseñanza de la lengua castellana o de las lenguas cooficiales no sea fuente de discriminación en el ejercicio del derecho a la educación.

4. En las Comunidades Autónomas que posean, junto al castellano, otra lengua oficial de acuerdo con sus Estatutos, o, en el caso de la Comunidad Foral de Navarra, con lo establecido en la Ley Orgánica 13/1982, de 10 de agosto, de Reintegración y Amejoramiento del Régimen Foral de Navarra, las Administraciones educativas deberán garantizar el derecho de los alumnos y alumnas a recibir las enseñanzas en ambas lenguas oficiales, programando su oferta educativa conforme a los siguientes criterios:

a) Tanto la asignatura Lengua Castellana y Literatura como la Lengua Cooficial y Literatura deberán impartirse en las lenguas correspondientes.

b) Las Administraciones educativas podrán diseñar e implantar sistemas en los que se garantice la impartición de asignaturas no lingüísticas integrando la lengua castellana y la lengua cooficial en cada uno de los ciclos y cursos de las etapas obligatorias, de manera que se procure el dominio de ambas lenguas oficiales por los alumnos y alumnas, y sin perjuicio de la posibilidad de incluir lenguas extranjeras.

Las Administraciones educativas determinarán la proporción razonable de la lengua castellana y la lengua cooficial en estos sistemas, pudiendo hacerlo de forma heterogénea en su territorio, atendiendo a las circunstancias concurrentes.

c) Las Administraciones educativas podrán, asimismo, establecer sistemas en los que las asignaturas no lingüísticas se impartan exclusivamente en lengua castellana, en lengua cooficial o en alguna lengua extranjera, siempre que exista oferta alternativa de enseñanza sostenida con fondos públicos en la que se utilice como vehicular cada una de las lenguas cooficiales.

En estos casos, la Administración educativa deberá garantizar una oferta docente sostenida con fondos públicos en la que el castellano sea utilizado como lengua vehicular en una proporción razonable.

Los padres, madres o tutores legales tendrán derecho a que sus hijos o pupilos reciban enseñanza en castellano, dentro del marco de la programación educativa. Si la programación anual de la Administración educativa competente no garantizase oferta docente razonable sostenida con fondos públicos en la que el castellano sea utilizado como lengua vehicular, el Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, previa comprobación de esta situación, asumirá íntegramente, por cuenta de la Administración educativa correspondiente, los gastos efectivos de escolarización de estos alumnos y alumnas en centros privados en los que exista dicha oferta con las condiciones y el procedimiento que se determine reglamentariamente, gastos que repercutirá a dicha Administración educativa.

Corresponderá al Ministerio de Educación, Cultura y Deporte la comprobación del supuesto de hecho que determina el nacimiento de la obligación financiera, a través de un procedimiento iniciado a instancia del interesado, instruido por la Alta Inspección de Educación, y en el que deberá darse audiencia a la Administración educativa afectada. El vencimiento del plazo máximo sin haberse notificado resolución expresa legitimará al interesado o interesados que hubieran deducido la solicitud para entenderla desestimada por silencio administrativo. El Ministerio de Educación, Cultura y Deporte desarrollará reglamentariamente este procedimiento administrativo.

La obligación financiera del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte tendrá carácter excepcional y se extinguirá con la adopción por la Administración educativa competente de medidas adecuadas para garantizar los derechos lingüísticos individuales de los alumnos y alumnas. A estos efectos, no se considerarán adecuadas las medidas que supongan la atención individualizada en castellano o la separación en grupos por razón de la lengua habitual.

5. Corresponderá a la Alta Inspección del Estado velar por el cumplimiento de las normas sobre utilización de lengua vehicular en las enseñanzas básicas.

6. Aquellas Comunidades Autónomas en las que existan lenguas no oficiales que gocen de protección legal las ofertarán, en su caso, en el bloque de asignaturas de libre configuración autonómica, en los términos que determine su normativa reguladora.

La redacció de la disposició final 3a de la LOMCE, que afegia un apartat tercer a la disposició addicional 8a de la LOFCA —que és declarat íntegrament inconstitucional—, era la següent:

Para llevar a cabo la repercusión a las Comunidades Autónomas correspondientes de los gastos de escolarización de alumnos y alumnas en centros privados en los que exista oferta de enseñanza en la que el castellano sea utilizado como lengua vehicular, como indica la disposición adicional trigésima octava de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, el Estado podrá deducir o retener, de los importes satisfechos por todos los recursos de los regímenes de financiación de las Comunidades Autónomas, el importe de los gastos de escolarización en centros privados asumidos por el Ministerio de Educación, Cultura y Deporte por cuenta de las Comunidades Autónomas.

La intervenció del TC suposa, d'una banda, considerar inqüestionada la regulació substantiva de la DA 38a, en entendre que la Generalitat “no controvierte en este recurso los criterios sustantivos que, en garantía del

derecho a la educación, deben ser observados en la enseñanza en ambas lenguas cooficiales” (FJ 10.a), amb la cita de les STC 195/1989, FJ 3 i 4; 337/1994, FJ 9 a 12, i 31/2010, FJ 14 i 24 (sobre el dubtós fonament constitucional i estatutari del dret lingüístic que la mateixa disposició proclama, vegeu Joan Ridaó a “La llengua catalana al Principat després de 40 anys d’autonomia política: un balanç des de la perspectiva jurídica”, publicat en aquest mateix número de la RLD); i, de l’altra, declarar invàlid el mecanisme, regulat en els tres darrers paràgrafs de l’apartat quart, aspecte que mereix l’argumentació més extensa dins d’una Sentència molt més concisa en d’altres parts.

El punt de partida d’aquesta argumentació implica un reconeixement de la potestat estatal de vetllar pel respecte dels drets lingüístics educatius:

Es consolidada doctrina que corresponde al Estado velar por el respeto de los derechos lingüísticos en el sistema educativo y, en particular, “el de recibir enseñanza en la lengua oficial del Estado” (SSTC 6/1982, de 22 de febrero, FJ 10; 337/1994, FJ 10, y 31/2010, FJ 24), doctrina que halla su reflejo en el artículo 150.1 d) LOE (no modificado por la LOMCE), que atribuye a la Alta Inspección de Educación, entre otras, la función de “[v]elar por el cumplimiento de las condiciones básicas que garanticen la igualdad de todos los españoles en el ejercicio de sus derechos y deberes en materia de educación, así como de sus derechos lingüísticos, de acuerdo con las disposiciones aplicables”. En este marco, lo que debemos discernir en este proceso se circunscribe únicamente a determinar si la específica modalidad de intervención estatal en la escolarización de alumnos diseñada en los tres últimos párrafos de la disposición adicional trigésima octava.4 c) LOE se concilia con el poder de vigilancia conferido al Estado o si, por el contrario, desborda los límites de lo constitucionalmente admisible. (FJ 10.a)

Tot seguit, la Sentència delimita la “dimensió funcional” de l’Alta Inspecció educativa de l’Estat —figura que, segons el TC, assoleix “transcendència constitucional”— en dir que aquesta no pot comportar l’exercici estatal de funcions executives autonòmiques (STC 6/1982, FJ 9 i 10; 42/1983, FJ 3 i 4; 134/2011, FJ 10), ni l’establiment de controls tutelars sobre l’acció de l’Administració autonòmica, ni tampoc una substitució estatal en la definició de polítiques pròpies en l’àmbit de la seva competència (FJ 10.b i c de la Sentència). D’acord amb això, el FJ 11 declara inconstitucional el paper atribuït a l’Alta Inspecció per la LOMCE, atès que depassa les funcions de “comprovació, fiscalització i verificació” i, a més, no es dona la predeterminació legal necessària del control exercit sobre les administracions autònomes, perquè els criteris previstos de “raonabilitat” o “adequació” de l’oferta educativa resulten massa imprecisos i oberts, com també manca la previsió de mecanismes d’informació, requeriment previ o cooperació. Tanmateix, en el FJ 11.c es limiten els efectes temporals d’aquesta declaració d’inconstitucionalitat, en dir que no afectarà els actes fermes dictats en aplicació del procediment esmentat, sobre la base del principi de seguretat jurídica (art. 9.3 CE) i el dret a l’educació reconegut en l’article 27 CE, en connexió amb l’article 87.4 LOE, i que “*determina la garantía de continuidad en la escolarización en los centros públicos y privados concertados hasta el final de la enseñanza obligatoria, salvo cambio de centro producido por voluntad familiar o por aplicación de alguno de los supuestos previstos en la normativa sobre derechos y deberes de los alumnos*” (vegeu la problemàtica que això suscita en l’article esmentat del [Blog](#) de 8 de març de 2018). Així mateix, pel seu caràcter instrumental respecte del que estableix la DA 38a —via de rescabament de l’Estat— es declara també nul el nou apartat de la DA 8a de la LOFCA (FJ 12).

b) El TC també declara inconstitucional i nul·la la regulació de l’educació plurilingüe introduïda per la nova disposició final setena bis de la LOE, que atribuïa a l’Estat fixar-ne les bases des del segon cicle de l’educació infantil fins al batxillerat (article únic.109 LOMCE). El debat processal se centra aquí en l’abast i condicions que han de respectar les bases estatals establertes mitjançant normes reglamentàries. En el FJ 8, lletra a, el TC acull les al·legacions de la Generalitat en observar el caràcter incondicionat de la remissió al Govern que inclou el precepte, i perquè no es pot considerar un supòsit excepcional, atesa la importància que el preàmbul de la LOMCE atribueix al foment del plurilingüisme (“[e]l dominio de una segunda o, incluso, una tercera lengua extranjera se ha convertido en una prioridad en la educación como consecuencia del proceso de globalización en que vivimos, a la vez que se muestra como una de las principales carencias de nuestro sistema educativo” (...) “y por ello apuesta decididamente por la incorporación curricular de una segunda lengua extranjera” (paràgraf XII del preàmbul).

c) Pel que fa als aspectes lingüístics del currículum (estructurat ara en assignatures troncal, específiques i de lliure configuració autonòmica), cal referir la impugnació de l’article 6 bis, apartat 2.a LOE, que atribueix a

l'Estat la delimitació i definició del contingut de les assignatures troncales (que inclouen la llengua castellana i la primera llengua estrangera: article 18 per a l'educació primària; articles 24 i 25 per a l'ESO, i article 34 bis i 34 ter per al batxillerat). La Generalitat qüestiona que la intervenció autonòmica —com també la dels centres docents— resti circumscrita a “complementar” els continguts del bloc d'assignatures troncales. La Sentència, en el FJ 5, destaca la facultat que té l'Estat de canviar el sentit i contingut de les bases (art. 149.1.30, 2 incís CE), i avala la norma, en considerar que no s'elimina un marge per a la regulació del desplegament autonòmic del currículum (art. 131.3.c EAC).

d) Quant a les noves proves finals d'avaluació de l'ESO i el batxillerat (29.1 y 36 bis.1 LOE), el TC, en el FJ 6 i 7, desestima també la impugnació per part de la Generalitat de les disposicions que habiliten el Govern estatal per definir aquestes proves i revisar-ne els resultats de les avaluacions, sobre la base de privilegiar l'enquadrament d'aquesta matèria en l'incís primer de l'article 149.1.30 CE, que atribueix a l'Estat la regulació de les condicions d'obtenció dels títols acadèmics. Aquesta interpretació, que té per efecte ampliar la competència sobre les bases de l'incís segon de l'article 149.1.30 CE, també és qüestionada en els dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries 3/2014, de 28 de gener, 4/2014, de 12 de febrer, i 5/2016, de 5 d'octubre, els dos primers sobre la LOMCE i el tercer relatiu al Reial decret 5/2016, de 29 de juliol, pel qual es regulen les avaluacions finals d'educació secundària obligatòria i batxillerat.

e) Finalment, té interès recollir el debat competencial sobre l'article 111 bis LOE (article únic. apartat 69 LOMCE), relatiu a les “Tecnologies de la informació i de la comunicació”, que atribueix al Ministeri, un cop consultades les comunitats autònomes, la determinació dels formats que han de ser suportats per les eines i sistemes de suport a l'aprenentatge en l'àmbit dels “continguts educatius digitals públics”. Darrerament, l'avenç de la digitalització i les tecnologies associades esdevé una altra via emprada per l'Estat per a expandir les seves competències i per a recentralitzar i homogeneïtzar àmbits subjectes a la competència autonòmica (el preàmbul de la LOMCE al·ludeix a “*la creación de un ecosistema digital de ámbito nacional que permita el normal desarrollo de las opciones de cada Administración educativa*”), com s'observa en aquesta Sentència. Així, la Generalitat, sobre la base de la competència de l'article 131.1.c EAC, denuncia que el precepte “*comporta la atribución de una función ejecutiva a un órgano estatal, en un ámbito referido al material didáctico y pedagógico que corresponde a las administraciones educativas y a los propios centros docentes. Además, traslada a un órgano estatal una competencia ejecutiva que la disposición adicional cuarta de la propia LOE —que no ha sido modificada— atribuye a la Administración educativa y al centro (la supervisión de los libros de texto y del material didáctico). El uso de las tecnologías de información y comunicación como material didáctico comporta un nuevo modelo de relación entre el profesorado y los alumnos, que supera el concepto tradicional de aula y permite el uso de un material distinto al tradicional; pero eso no justifica la alteración del sistema de distribución de las competencias. La determinación de las herramientas y el sistema de soporte al aprendizaje en el ámbito de los contenidos educativos digitales debe atribuirse a la Administración a la que corresponde la supervisión del material didáctico. La interoperabilidad de los sistemas y aplicaciones no requiere de una actuación unificada como única garantía del correcto funcionamiento del sistema, por lo que no es posible aplicar la jurisprudencia constitucional que ha admitido como supuesto excepcional la función ejecutiva básica. El ordenamiento jurídico (Ley 11/2007, de 22 de junio, de acceso electrónico de los ciudadanos a los servicios públicos) contempla instrumentos suficientes para hacer efectivo ese principio de cooperación en la utilización de medios electrónicos por las Administraciones educativas, al objeto de garantizar la interoperabilidad de los sistemas*”.

Tanmateix, el TC avala la posició sostinguda per l'Advocat de l'Estat (FJ 8, lletra e), en destacar que la qüestió regulada pel nou 111 bis LOE “*es una materia especialmente técnica, rica en matices tecnológicos y en requerimientos informáticos*”, a més de “*tan variable y modificable como la rápida evolución de las tecnologías*”, alhora que respon a la finalitat última d'evitar la creació de sistemes educatius separats:

“*Para ello es necesario que se den determinadas condiciones de carácter técnico, que hacen referencia a la conectividad de la calidad de los centros, a las plataformas informáticas utilizadas por los centros escolares y a los contenidos digitales “no libres” y de acceso gratuito universal. El apartado tercero se refiere a los requisitos técnico-digitales que han de cumplir los contenidos para que puedan ser utilizados con independencia de la plataforma en la que se alojen, en atención al principio de interoperabilidad. Su*

finalidad última es la creación de un “punto neutro”, que tiene por objeto ofrecer al sistema educativo todos los contenidos digitales con arreglo a un formato informático compatible con los subsistemas utilizados por todas las Administraciones educativas, de modo que todos los centros educativos puedan tener acceso e intercambiar la misma información en toda España, evitando que la modificación de formatos pueda erigirse en barrera para la oferta de contenidos y medio de creación de sistemas educativos separados. Asegurada así la libertad de los centros para elegir los libros de texto, la competencia autonómica para inspeccionar el material educativo queda intacta.” [rodona nostra]

Tampoc prospera la impugnació de l'apartat sisè de l'article 111 bis, en tant que remissió incondicionada al Ministeri de la regulació d'un marc comú de referència de competència digital docent del professorat. El TC assumeix també aquí la tesi del representant de l'Estat sobre el caràcter programàtic o orientatiu d'aquest marc comú, que no tindria caràcter bàsic vinculant i, per tant, rebutja l'al·legada vulneració competencial (FJ 8.e).

[Sentència del Tribunal Constitucional 30/2018, de 22 de març. Conflicte de competència. Ple. Ponent: Antonio Narváez Rodríguez. BOE núm. 90, de 13 d'abril de 2018](#)

La Sentència resol el conflicte de competència interposat pel Govern de Catalunya contra el Reial decret 591/2014, d'11 de juliol, pel qual es regulen els procediments relatius al reconeixement de la compensació de les despeses d'escolarització previstes en l'apartat quart de la disposició addicional trenta-vuitena de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, introduïda per la LOMCE. El TC reenvia als pronunciaments de l'anterior STC 14/2018 (FJ 10 a 12), que declara la nul·litat dels preceptes legals que desplega la norma reglamentària enjudiciada, i que “*determinan la estimación del presente conflicto y la declaración de inconstitucionalidad y nulidad del Real Decreto 591/2014, de 11 de julio impugnados, por remisión a las argumentaciones realizadas en aquellos y a las que, de modo expreso, este Tribunal ahora se remite*” (FJ 2). Finalment, la Sentència assenyala l'aplicació dels límits temporals establerts en aquella declaració d'inconstitucionalitat (FJ 3).

[Sentència del Tribunal Constitucional 55/2018, de 24 de maig. Recurs d'inconstitucionalitat. Ple. Ponent: Andrés Ollero Tassara. BOE núm. 151, de 22 de juny de 2018.](#)

El Govern de la Generalitat impugna diversos preceptes de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques (norma que deroga l'anterior Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, també en part substituïda per la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, del règim jurídic del sector públic). La nova Llei inclou referències lingüístiques expressives, no innovadores, en l'article 13 “Drets de les persones en les seves relacions amb les administracions públiques”, lletra c, “a utilitzar les llengües oficials al territori de la seva comunitat autònoma, d'acord amb el que preveuen aquesta Llei i la resta de l'ordenament jurídic”; i en l'article 15 “Llengua dels procediments”, que reproduïx el contingut de l'anterior article 36 de la Llei 30/1992.

Per la seva incidència lingüística, escau remarcar la importància quantitativa i qualitativa de les novetats que introdueix aquesta disposició legal pel que fa a l'ús de mitjans electrònics en les relacions amb les administracions públiques i la creació de plataformes digitals i registres electrònics, tenint en compte el caràcter monolingüe castellà dels de creació estatal. Relacionat amb això, la Generalitat va impugnar, per vulneració de competències autonòmiques, l'article 6 “Registres electrònics d'apoderaments”; l'article 9 “Sistemes d'identificació dels interessats en el procediment”; els articles 13, lletra a i 53.2, lletra a, que inclouen la noció de “punt d'accés general electrònic de l'Administració”, i la disposició addicional segona “Adhesió de les comunitats autònomes i entitats locals a les plataformes i els registres de l'Administració General de l'Estat” (pel que fa al darrer incís del paràgraf primer i el primer incís del paràgraf segon). La STC 55/2018 estima el recurs de la Generalitat pel que fa a l'article 6 (FJ 8), i és desestimàtoria quant a l'article 9 i la disposició addicional segona, respecte dels quals el TC introdueix unes precisions interpretatives (en els FJ 9 i 11, respectivament). La impugnació dels articles 13, lletra a i 53.2, lletra a també es rebutja, atès que es considera preventiva. Tanmateix, la Sentència compta amb un vot particular signat per la magistrada Maria Luisa Balaguer Callejón, que observa una vulneració de l'autonomia en l'article 9.3, pel que fa a la potestat d'autoorganització; i també en els condicionaments que imposa a l'actuació autonòmica la disposició

adicional segona, *“que relativizan ese carácter voluntario de la adhesión y tienden a desincentivar el mantenimiento por parte de Comunidades Autónomas y entidades locales de sus propios registros o plataformas, al imponer una serie de trabas que, a mi modo de ver, constituyen una verdadera técnica de control de la administración del Estado sobre las demás administraciones públicas”*.

Altrament, per la seva incidència lingüística, esmentem que el TC avala l'article 44, sobre la “Notificació infructuosa”, i la disposició addicional tercera, relativa a la “Notificació por mitjà d’anunci publicat en el Butlletí Oficial de l’Estat”, que privilegien l’eficàcia del BOE, en aplicació de la doctrina prèvia de la STC 33/2018, de 13 d’abril (FJ 4 a 6), que va pronunciar-se sobre l’article 59.5 i la disposició addicional 21a de la Llei 30/1992, modificada per l’article 25 de la Llei 15/2014, de racionalització del sector públic i altres mesures de reforma administrativa (FJ 12).